



ZIMBABWE, COLOMBIA, PALESTINA

Vakbondswerk in tijden van repressie



INHOUD

FOCUS 3 - 5

Colombia:
geweld houdt de markt overeind

INTERVIEW 6

Er is geen andere weg dan die vooruit

NIEUWS UIT HET ZUIDEN

Zimbabwe: 7
in beweging tegen Mugabe

Palestina: 8 - 9

overleven is een vorm van verzet

IN BEWEGING 10

SPOTS OP 11

Jeroen Schoenmaeckers

COLOFON

Samenstelling en eindredactie

Isabel Wagemans

Vormgeving: sp.a grafische dienst

Drukkerij: Druk in de Weer. Gedrukt met vegetale inkt op 100% gerecycleerd papier.

Met medewerking van Ali Selvi, Anna Ushamba, Paola Vallejo, Stiene Billen en Tess Ntamashimikiro

Foto's

Alle foto's zijn © **fos**, tenzij anders vermeld.

fosfor (m.&o.; g.mv., stofn.) [Lat. Phosphorus (Morgenster, Venus) < Gr. Phosphoros (lichtbrenger), licht ontvlambaar chemisch element dat in de natuur veelvuldig in verbinding met andere lichamen voorkomt]

Wil je fosfor niet langer ontvangen? En het milieu en ons budget een plezier doen? Geef ons een seintje, en dan verwijderen wij je uit ons adressenbestand.

Met de steun van
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING **.be**



Grasmarkt 105/46
1000 Brussel
tel 02 552 03 00
fax 02 552 02 96
info@fos-socsol.be
www.fos-socsol.be

Voorwoord

Beste lezer,

In tijden van conflicten, repressie en bezettingen is het moeilijk om door de verwoesting heen de hoop op een betere toekomst te zien. We willen bijna allemaal vrede en democratie, maar voor mensen in sommige van onze partnerlanden is dit meer een verre droom dan een nabije toekomst. Toch is er bij onze partners in conflictgebieden een onstuitbare wil om de verandering in te zetten. Ze strijden voor het recht op gezondheid en waardig werk en groeien zo uit tot sterke organisaties die hun leden ondersteunen en politieke eisen formuleren. Ze geven een houvast aan hun leden die geconfronteerd worden met een bedreigende en verwarrende leef- en werkomgeving.



Soms vragen donoren of het nog wel nuttig is om in Colombia, Zimbabwe of Palestina belangenverdedigende organisaties te ondersteunen. Natuurlijk wel! In een bezet land worden arbeidsrechten vaak nog sneller geschonden dan in een land waar de democratie zijn controlefunctie kan uitoefenen. Rechten afdwingen is dan vaak ook moeilijker. En onze en uw steun nog meer onmisbaar.

Annuschka Vandewalle
Algemeen Secretaris
fos-socialistische solidariteit

STELLING:

"IS INTERNATIONALE SOLIDARITEIT IN CONFLICTGEBIEDEN MÉÉR DAN SYMBOLIEK?"



Uiteraard is internationale solidariteit een druppel op een hete plaat. En in het geval van Colombia, waar onze vakbondsafdeling een project heeft lopen, is dat een hele dikke oliedruppel die kleverig lang blijft plakken. Uiteraard beseffen wij als Belgische syndicalisten dat de bijdrage die wij van hieruit kunnen leveren, beperkt is. We kunnen Colombiaanse vakbondsmilitanten enkel de mogelijkheid bieden om een netwerk te organiseren over de sector- en landsgrenzen heen om te leren van elkaars ervaringen. Maar de internationale aandacht voor hun zaak en de morele steun stimuleert hen (nog meer) en vormt heel misschien ook een vorm van bescherming tegen de patronale en politieke willekeur en terreur waar zij al vele jaren onder lijden. En met die beperkingen kunnen wij leven.

Bruno Verlaeckt, Algemeen Secretaris
Algemene Centrale Antwerpen-Waasland



Colombia is de koningin van de straffeloosheid tegen de syndicale beweging. De regeringen van Uribe en Santos genieten van de internationale institutionele steun. Werkgevers en overheden binnen de Internationale Arbeidsorganisatie houden Colombia uit het vizier ondanks de misdaden tegen vakbondsmensen. Deze straffeloosheid wortelt in de belangen die zich met geweld op onze grondstoffen storten om ermee van Zuid naar Noord te speculeren. Dankzij de steun van het ABVV hebben we de vernietiging overwonnen. We hebben duizenden mijn- en energiewerkers opgenomen die werken in de brousse van de rechteloosheid omheind door militairen en paramilitairen ten dienste van de multinationals.

Freddy Pulecio, vertegenwoordiger
van de Internationale Commissie van de
USO (vakbond uit de petrochemie)



■ Colombia: geweld houdt de markt overeind

3

Colombia kent de grootste biodiversiteit per vierkante kilometer ter wereld. Het land is wereldberoemd om zijn muziek en gastvrijheid en levert over heel de wereld koffie, bananen, rozen en andere producten. Maar helaas staat het land eveneens op de hoogste plaatsen in de kwalijkste ranglijsten.

Het is het land met de meeste moorden op syndicalisten: sinds 1986 zijn er ongeveer 3000 vakbondsmensen vermoord volgens de Nationale Vakbondsschool. Het land telt het op een na hoogste aantal interne vluchtelingen: hun aantal wordt tussen de 3 en 5 miljoen geschat door het Internal Displacement Monitoring Center. Op het vlak van ongelijke verdeling van rijkdom, bekleedt het land de zesde plaats in de wereldranglijst. Het land kent de hoogste militaire uitgaven in verhouding tot het inwonersaantal. En ga zo maar door. Hoe komt het dat zo'n prachtig land zo'n slechte cijfers kan voorleggen? Daarvoor moeten we kijken naar de verdeling van de rijkdom en de macht.

Grond is rijkdom

Het gewapend conflict - lange tijd ontkend door de Colombiaanse overheid - vindt zijn oorsprong in de strijd om grond. Wie grond had, kon aan landbouw en veeteelt doen, belangrijke bronnen van voedsel en rijkdom. Hoe meer grond, hoe meer rijkdom, hoe meer macht: dat was de drijfveer achter het grootgrondbezit. De honger naar grond is met de jaren enkel toegenomen. De Colombiaanse bodem herbergt

talrijke rijkdommen zoals aardolie en steenkool, die de internationale economie draaiende houden.

Met geweld werden talloze kleine boeren van hun gronden verdreven. Deze gronden werden ingepalmd door een handvol families die niet alleen enorme economische macht hadden, maar ook op politiek vlak de plak zwaaiden. In de jaren '60 en '70 ontstonden verschillende guerrillagroeperingen, meestal van verdreven boeren. Zij namen aanvankelijk de wapens op tegen de onderdrukkende elite die alle rijkdom voor zich hield en de bevolking in de kou liet staan. Verder omvatte het neoliberale beleid taksvrijstellingen, privatiseringen, dereguleringen ... met alle socio-economische gevolgen van dien.

Geweld, motor van de economie

In het sociaal protest dat erop volgde - met de Civiele Staking van 1977 als mijlpaal - verenigden studenten, boeren, vakbonden en andere bewegingen zich om het recht op onderwijs, gezondheidszorg, een leefbaar loon, landhervorming enz. op te eisen. Dit protest werd bloedig onderdrukt door de machthebbers. Het was het begin van een vuile oorlog tegen elke



■ Colombia is de vijfde grootste exporteur van palmolie ter wereld.

progressieve kracht die zijn stem durft te verheffen en zo de economische belangen van de Colombiaanse elite en de buitenlandse investeerders in gevaar brengt.

De vakbonden lopen vooraan in het vizier. Ze strijden tegen maatregelen die werknemers in uitbuiting, onzeker werk, mensenwaardige lonen en onveiligheid duwen. Niet enkel vakbondsleiders worden massaal vermoord. Ook boerenbewegingen, journalisten en politici moeten het bekopen. Zelfs een hele politieke partij, de Unión Patriótica, wordt praktisch uitgeroeid. Volgens de Interamerikaanse Commissie voor de Mensenrechten werden tussen 1985 en 1993 1.163 van haar leden vermoord.

4

9 Onze biobrandstofkoorts heeft serieuze gevolgen aan de overkant van de oceaan.

Dit terreurbeleid wordt uitgevoerd door zowel de orde-diensten als de zogenaamde paramilitairen. Deze groepen huurlingen knappen het vuile werk op zoals massamoorden, martelingen, bedreigingen, ontvoeringen, landroof ... terwijl de overheid een oogje dichtknijpt. De Colombiaanse bevolking ziet zich gegijzeld in een intern gewapend conflict waarbij ze in de vuurlinie liggen tussen het leger, de paramilitairen en de guerrilla. Want de guerrilla is van haar doel afgeweken: ze wordt gefinancierd door drugshandel en heeft zo een groot aandeel in het aanhouden van het conflict.

Paramilitairen van Chiquita

Een van de meest getroffen organisaties is Fensuagro, de Nationale Vakbondsfederatie van Landarbeiders, een partner van **fos**. De dodentol bij deze organisatie staat op 1580 vermoorde leden. Zij waren vroeger in de eerste plaats een koepel van boerenorganisaties. Maar veel boeren zijn van hun gronden verdreven en zijn noodgedwongen als arbeiders op grote plantages gaan werken.

Daarom heeft Fensuagro nu ook een belangrijke vakbondswerking. Duizenden mensen werken in de teelt van bananen, koffie, bloemen en suikerriet, op enorme landerijen die in handen zijn van multinationals, zoals

Dole en Chiquita Brands. De arbeidsvoorwaarden zijn erbarmelijk: hongerlonen bedragen zo'n 325 euro per maand en zijn samengesteld uit dag-, uur en stuklonen. De arbeiders werken gemiddeld 10 uur per dag en 6 dagen op 7. Ze moeten zelf hun gereedschap aankopen. Onderaanneming is schering en inslag: bedrijven stellen andere bedrijven aan om personeel te vinden, te werk te stellen en te betalen - met alle misbruiken van dien: gesjoemel met de lonen en met het doorstorten van de sociale zekerheidsbijdragen. Zelf hebben ze gezegd geen band met en dus geen verantwoordelijkheid voor deze werknemers.

Maar niet enkel onderaanneming bemoeilijkt het vakbondswerk. Verschillende bedrijven maken zich schuldig aan het inzetten van paramilitairen om "syndicale oproerkraaiers" uit te schakelen. Zo betaalde Chiquita Brands tussen 1997 en 2004 maar liefst 1.7 miljoen dollar voor dit soort moorden. Het bedrijf werd hiervoor in 2007 veroordeeld. Maar al te vaak komt men met dit soort misdaden gemakkelijk weg. Zo is er de zaak van de "falsos positivos" waarbij boeren werden vermoord en verkleed als guerrillastrijders om zo de statistieken van het leger op te krikken.

Ware ontwikkeling

Fensuagro blijft strijdvaardig opkomen voor de rechten van de boeren en de landarbeiders. Daarbij is het hen niet enkel te doen om betere arbeidsomstandigheden, maar ook om een Colombiaanse samenleving waarin er ware ontwikkeling is en de ongebreidelde uitbuiting van bodem en bevolking ophoudt. Een niet geringe uitdaging, zeker gezien de ontwikkelingsplannen die de huidige president voor ogen heeft. President Juan Manuel Santos behoort tot een van de invloedrijkste families van Colombia. Hij gaat verder op het spoor van privatisering, bijvoorbeeld in de gezondheidszorg. Hij wil zorgen voor meer deregulering en zo meer bedrijven en handelspartners aantrekken. Het vrijhandelsakkoord dat met de EU onderhandeld wordt, is daar een voorbeeld van.

Biobrandstofkoorts

Een van de "locomotieven" van zijn ontwikkelingsplan is de energiesector: aardolie, steenkool en... biobrandstoffen. Die worden in Colombia gewonnen uit palmen. Het land is de vijfde grootste exporteur van palmolie ter wereld en de tweede grootste leverancier ervan voor de



■ Activisten klagen ontvoeringen en verdwijningen aan.

Ik geloof dat de locomotieven van het volk ook aan een opmars bezig zijn

EU. Onze biobrandstofkoorts heeft serieuze gevolgen aan de overkant van de oceaan.

Pedro Nolasco Présiga, oud-voorzitter van Fensuagro, schetst die gevolgen: "We moeten deze 'locomotief' stoppen, want die heeft heel wat mensen van hun land verdreven om er megaprojecten op te zetten zoals de palmplantages. De grond kan al de chemicaliën die gebruikt worden niet aan en wordt onvruchtbaar." Bovendien is ook de voedselzekerheid van de Colombianen in gevaar, zegt Pedro: "De grootgrondbezitters produceren voor de export, en dat dient enkel hun eigen portefeuilles. Rijst, maïs, aardappelen: dat voeren we allemaal in, en waarom? De vijf miljoen verdreven boeren zijn naar de steden getrokken, daar kunnen ze niet voor zichzelf zorgen. Santos spreekt over vooruitgang en ontwikkeling. Welke vooruitgang, welke ontwikkeling? Die van een kleine elite."

Ook de arbeidsomstandigheden in deze palmplantages zijn zeer slecht. Vandaar dat het programma met Fensuagro en **fos** erop gericht is de vakbonden in de palmsector te versterken en solidaire banden te creëren met andere sectoren uit de agro-industrie, zowel in Colombia als in de rest van de regio. Een programma dat ook door de Algemene Centrale Antwerpen-Waasland ondersteund wordt. Fensuagro-voorzitter Eberto Diaz: "We moeten alle sectoren oproepen tot eenheid. We hebben geen andere optie. De weg is die van de eenheid, de dialoog, de politieke oplossing en het socialisme. Colombia verdient een ander model dan het neoliberal model voorgesteld door de locomotieven van Santos. Ik geloof dat de locomotieven van het volk ook aan een opmars bezig zijn."

Internationale ogen

Eenheid en samenwerking zijn voor Fensuagro letterlijk van levensbelang. Vandaar de samenwerking met internationale organisaties en partners, en nationale platformen die de syndicale sector overstijgen. Ook hun samenwerking met **fos** en andere buitenlandse organisaties maakt

WAARDIG WERK OF POLITIEK? OF BEIDE?

Vakbonden in Colombia strijden voor méér dan voor betere arbeidsomstandigheden. Ze strijden voor een andere samenleving. In Zimbabwe stond de vakbondskoepel ZCTU, partner van **fos**, mee aan de wieg van de politieke partij 'Movement for Democratic Change' (zie pag.7).

Veel vakbonden doen aan politiek. Maar vaak krijgen zij - en ook **fos** - de vraag of dit wel wenselijk is. We legden de vraag voor aan Koen Vlassenroot, professor aan de UGent en coördinator van de Conflict Research Group. "Vakbonden hebben historisch altijd een rol gespeeld in democratiseringsprocessen, denk maar aan de rol van Solidarnosj in Oost-Europa. IJveren voor waardig werk of voor democratisering liggen in elkaars verlengde. Het is in een transparant bestuur dat er een duidelijk kader bestaat om arbeidsvoorwaarden af te dwingen. Democratie is een voorwaarde voor waardig werk."

Toch kiest **fos** ervoor om louter het vakbondswerk van deze organisaties te steunen en hun politieke ambities voor hun eigen rekening te laten. Dat heeft niets met koudwatervrees te maken, maar alles met focussen. Professor Vlassenroot legt het belang daarvan uit: "Organisaties moeten in de eerste plaats de rol spelen die ze aankunnen. Dat geldt voor vakbonden, maar ook voor ngo's. Ik zie veel organisaties die zich onder allerlei soorten druk "overstretchen": plots moeten ze zich gaan bezig houden met "peace building", terwijl ze daarvoor de kennis of expertise niet in huis hebben. Schoenmaker, blijf bij je leest!"

deel uit van die strategie. In België is **fos** aanwezig in twee netwerken die rond de Colombiaanse zaak werken: de Belgische Coördinatie voor Colombia en het Europese platform Oidhaco. Dit staat voor het Internationaal Bureau voor Mensenrechten - Actie Colombia, een netwerk van 33 Europese organisaties die actief zijn in Colombia en van 4 Colombiaanse koepelorganisaties. Op dit moment zet dit netwerk vooral in op het vrijhandelsakkoord tussen de Europese Unie en Colombia (zie p. 8). Hoe meer internationale ogen gericht zijn op het land, hoe meer gesterkt de partners hun werk zullen kunnen doen.

Colombia heeft al enorm afgezien van het internationaal neoliberalisme. Het is nu meer dan ooit tijd voor een internationaal solidarisme.

Paola Vallejo

➔ **KOM IN ACTIE VOOR COLOMBIA**
ga snel naar de dringende oproepen op p. 11!



INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW INTERVIEW

PEDRO NOLASCO PRÉSIGA, VAKBONDSMAN IN BALLINGSCHAP

■ Er is geen andere weg dan die vooruit

*Pedro Nolasco Présiga woont sinds 1998 in België en is sindsdien nog niet terug geweest naar zijn vaderland, Colombia. Te gevaarlijk. Als voorzitter van de vakbond Fensuagro, partner van **fos**, werd hij met de dood bedreigd. Maar zijn land laat hem niet los.*

Je bent al heel lang bij de vakbond actief. Zie je over de jaren enige evolutie?

"Vroeger waren vakbonden verboden. Sinds de nieuwe grondwet van 1991 zijn ze toegelaten. Maar in de praktijk worden vakbondsleiders nog steeds zwaar aangepakt. Sinds jaar en dag buiten multinationals ons land uit. Maar de manier waarop dat gebeurt, wordt steeds drierster. Er zijn altijd interne vluchtelingen geweest, die met geweld verdreven werden van hun land. Maar nu zijn het er miljoenen: na Rwanda zijn we het land met de meeste interne vluchtelingen. We hebben nooit een moment van vrede gekend sinds de onafhankelijkheid, sinds de invasie van de Spanjaarden zelfs. De oorzaken zijn nog steeds dezelfde: hongersnood naar grond en rijkdom. Maar de samenleving is complexer geworden, de economische belangen zijn internationaler."

Aan welk alternatief werken jullie?

"Wij vormen onze leden zodat ze aan structurele veranderingen kunnen werken. Wij werken aan landhervorming. Maar daar blijft het niet bij. Een boer heeft meer nodig dan land: ook zaaigoed, kredieten en transport naar de markt voor zijn producten, verzekering voor als de oogst tegenvalt. Onze eisen waarvoor wij strijden, kunnen niet gerealiseerd worden binnen het huidige systeem. In het parlement worden niet de mensen vertegenwoordigd, maar de koeien van de grootgrondbezitters, zo verwoorden de boeren in Colombia het. Iedereen moet een stem krijgen. Er moet een representatieve democratie komen. Daarom werkten wij ook mee aan de Patriottische Mars (waarbij 80.000 mensen op straat kwamen in Bogotá, nvdr). Verschillende van onze leiders zijn daarbij betrokken. Deze beweging zoekt een politieke oplossing."

Waar halen de mensen de moed vandaan, gezien de repressie?

"Er is al een cultuur van verzet in Colombia. Het volk heeft dat in verschillende fases geleerd. Ze hebben de paramilitairen aangeklaagd. Ze zijn zich ervan bewust geworden dat ze handen en ogen en harten en geesten moeten samenbrengen. Dat ze zich moeten mobiliseren en organiseren. Daardoor zijn ze de angst kwijtgeraakt. Niet helemaal, maar ze kunnen de angst controleren en kanaliseren. Ze kennen het gevaar maar ze weten dat er geen andere weg is dan die vooruit. Stappen terugzetten is geen optie. De Patriottische Mars wordt ervan beschuldigd van door de rebellen geïnfiltrerd te zijn. Dat toont aan dat we in de juiste positie staan. En dat de elite bang is, bang dat het volk niet meer bang is."

Hoe steun jij je kameraden vandaag vanuit het buitenland?

"Ik maak deel uit van het internationale team van Fensuagro. Met dat team voeren we een permanente aanklachtencampagne. Zelf volg ik de relaties van de vakbond met Europa op. Zo vertegenwoordig ik Fensuagro bij de evaluatie van de projecten, zoals die met het **fos**. Ook heel belangrijk zijn onze acties voor individuele vakbondsleiders die worden opgepakt of die 'verdwijnen'. Zo'n acties hebben al heel wat mensenlevens gered. Verdwijningen worden snel opgelost wanneer er vragen uit het buitenland komen. De dienst die iemand heeft opgepakt, komt ermee naar buiten en vanaf dan is die persoon veilig. Wie opduikt, zal niet meer vermoord worden."

Isabel Wagemans



■ Een betogende wordt door de ordediensten aangehouden.w



■ Mugabe is 88 jaar en al 25 jaar president van Zimbabwe.

ZIMBABWE ZIMBABWE ZIMBABWE ZIMBABWE ZIMBABWE ZIMBABWE
UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN

■ In beweging tegen Mugabe

De situatie in Zimbabwe vertoont een aantal gelijkenissen met die in Colombia. Zoals daar zijn: de concentratie van grond en rijkdom, en de repressie tegenover de oppositie.

In de jaren '60 en '70 speelde Robert Mugabe een belangrijke rol in de strijd tegen de Britse koloniale heersers. Een rol die hem in 1987 het presidentschap opleverde. Sindsdien houdt hij zich krampachtig vast aan de macht. Hij en zijn aanhang treden hardhandig op tegen iedereen die zich tegen zijn regime verzet.

Dat het verzet aan kracht won, bleek duidelijk tijdens een referendum over een nieuwe grondwet, eind 2000. De neen-stemmen haalden het en dat was een kaakslag voor Mugabe en zijn aanhangers. Voor de pas opgerichte 'Movement for Democratic Change' (MDC) was het een politieke triomf die hen op de kaart zette. Maar het regime sloeg hard terug: een grote landroof waarbij duizenden privé-boerderijen werden onteigend en de eigenaars en landarbeiders die er woonden, werden verdreven. Naar schatting 11 miljoen aangeslagen hectaren werden verdeeld onder 330.000 nieuwe eigenaars. Dit ging gepaard met moord, plundering, geweld, diefstal en andere vormen van terreur.

Wie opkomt voor de rechten van landarbeiders, werd niet gespaard. Gertrude Hambira, algemeen secretaris van landarbeidersvakbond GAPWUZ, partner van **fos**, is in 2010 haar land moeten ontvluchten. De vakbond wordt nauwlettend in de gaten gehouden door de veiligheidsdiensten. Gevoelige onderwerpen bespreekt men liever niet over telefoon of e-mail. Ook de leiders van de vakbondskoepel ZCTU (Zimbabwe Confederation of Trade Unions), eveneens een **fos**-partner, hebben te maken met bedreigingen, foltering en opsluiting door het regime.

Dat de MDC sinds 2009 mee in de regering zit, heeft de terreur van Mugabe's ZANU-PF partij niet veel afgezwakt. Men grijpt naar andere tactieken. Zo richtten ze een 'Zimbabwe Federation of Trade Unions' op om ver-

warring te creëren binnen de ZCTU. Ze slagen erin om draconische wetten erdoor te drukken zoals de Public Security Order Act. Volgens die wet moet elke publieke bijeenkomst van meer dan twee personen vooraf bij de politie aangevraagd en goedgekeurd worden. Vrijheid van meningsuiting en vereniging is dus sterk beperkt. Eind 2011 werden zes activisten gearresteerd en aangeklaagd wegens 'verraad'. Ze hadden zich verzameld om te kijken naar een reportage over de Arabische Lente. Ook voor vakbonden heeft deze wet een weerslag: workshops en meetings kunnen niet meer doorgaan, hun activiteiten vallen stil.

Sociale bewegingen zijn complex, onvoorspelbaar en vaak ook politiek gekleurd. Daarom richt **fos** zich eerder op het meewerken aan een ondersteunende omgeving voor hun activiteiten. In Zimbabwe werkt **fos** samen met het studie- en vormingscentrum Ledriz, dat vormingen geeft over leiderschaps- en bestuursthema's aan mensen van ZCTU en GAPWUZ. Een andere vorm van ondersteuning is de jaarlijkse bijeenkomst die **fos** organiseert met partners uit de hele regio. Austin Muswere, propagandist bij Gapwuz, was eind vorig jaar een van de deelnemers: "Op partnermeetings kan je leren hoe andere vakbonden bepaalde uitdagingen aanpakken. Je komt altijd thuis met nieuwe ideeën die je in je eigen organisatie kan toepassen, om te zien of ze werken of niet."

Op internationaal vlak speelt **fos** een rol om de eisen van sociale bewegingen op de agenda te zetten. Dat gebeurt bijvoorbeeld in het Zimbabwe Europe Network, een netwerk van Zimbabwaanse organisaties en Europese ngo's actief in het land. Netwerken, lobbyen, zichtbaarheid geven: ook dat zijn vormen van internationale steun.

Anna Ushamba



UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN UIT HET ZUIDEN

■ Palestina: overleven is een vorm van verzet

8

Het vraagt geloof, geduld en wilskracht om de wereld te veranderen. In conflictgebieden vraagt het meer dan dat. Palestina is zo een land. "To exist is to resist" staat er geschreven op de muur. Het dagelijks leven is een strijd op zich.

Conflictgebieden zijn meestal ook broedplaatsen van armoede. Vaak heerst er wetteloosheid en is de mens aan zijn lot overgelaten. Ook op vlak van arbeidsrechten – al zijn die in Palestina wettelijk vastgelegd.

Werken aan kolonisatie

Arbeidsplaatsen zijn schaars. Dat drijft Palestijnen naar de Israëlische nederzettingen. Volgens de Internationale Arbeidsorganisatie zijn er ongeveer 60.000 Palestijnen die, al dan niet clandestien, de kost verdienen in de nederzettingen. Daardoor werken ze indirect mee aan de kolonisatie van hun land. "Werken in de nederzettingen is in strijd met onze nationale belangen. We willen voorkomen dat de Palestijnen deel uitmaken van de nederzettingen en de economie ervan. We hebben een nationale kwestie die zegt dat vrede en kolonisatie twee zaken zijn die niet samen kunnen gaan," aldus Hasan Abu Lebdeh, de Palestijnse minister van Economie.

Het is moeilijk voor de Palestijnse arbeiders om hun werk te behouden of ander werk te vinden onder de huidige omstandigheden. Arbeider Mohammad Salfeeti werkt in de nederzettingen voor een dagloon van omgerekend 30 tot 40 euro. In Palestina verdiende hij 10 euro per dag. "Het is duidelijk dat het

inkomen uit mijn werk in de nederzetting mij helpt om aan de behoeften van mijn gezin te voldoen. Maar het put mijn ziel en zelfrespect uit. Als ik een baan vind, ook voor de helft van mijn huidige loon en een ziekteverzekering in Salfeet of omgeving, zou ik onmiddellijk stoppen met werken in de nederzetting."

Traumatische ervaring

Dit soort situaties veroorzaakt wanhoop en frustraties. Grenzen en checkpoints passeren is voor deze werknemers een vernederende ervaring die ze elke dag moeten trotseren. Ook misbruik, illegale arrestaties en deportaties zijn hun deel. Op het werk zien ze hun rechten geschonden door de meeste Israëlische werkgevers. Op papier hebben ze het recht om hun eigen vakbonden te organiseren of aan te sluiten bij een Israëlische vakbond. Maar die heeft vaak geen oren naar de noden van Palestijnse werknemers. En een eigen vakbond oprichten is niet zo evident als het klinkt.

Werk aan eigen winkel

Het Palestijnse volk en werknemers in het bijzonder zijn het slachtoffer van uitbuiting en van de bezetting. Er is nog een lange weg af te leggen om de inbreuken weg te werken. Daar is een belangrijke rol



■ Checkpoints passeren is een vernederende ervaring die deze werknemers elke dag moeten trotseren.

weggelegd voor de Palestijnse vakbeweging. Maar dat geldt ook voor de strijd voor betere leefomstandigheden en arbeidsregels in Palestina zelf.

Slechts 53,5% van de werknemers in de privésector heeft een contract met zijn werkgever, volgens cijfers uit 2011 van het Palestijns Centraal Bureau voor Statistiek. De arbeidswetgeving voorziet maar een minimale sociale bescherming. Nog geen kwart van de werknemers had recht op een ontslagpremie en op pensioen, of kreeg een uitkering in geval van ziekte.

9 Mijn werk in de nederzetting put mijn ziel en zelfrespect uit

Maar vakbonden groeien in belang en zetelen in overlegorganen van de Palestijnse overheid. Daardoor vinden ze meer en meer gehoor voor de zorgen van de werknemers. Zo heeft een van de grootste vakbondskoepels, PGFTU, de strijd voor minimumlonen in gang gezet om werknemers te beschermen tegen hongerlonen. Ze zitten daarover rond de tafel met het ministerie van arbeid. Ook heeft PGFTU veel kritiek geuit op het nieuwe wetsvoorstel dat de arbeidsverhoudingen en de organisatie van de vakbonden reguleert. Volgens het voorstel moeten vakbonden twee weken op voorhand stakingen en andere acties aankondigen. Anders kunnen ze geconfronteerd worden met disciplinaire maatregelen. Een inbreuk op de vrijheid van vereniging en het recht op collectief onderhandelen, volgens de vakbondskoepel.

Op de werkvloer

Natuurlijk spelen vakbonden ook op de werkvloer een belangrijke rol. Ze zijn een aanspreekpunt voor de werknemers bij problemen met de werkgever. Ze bemiddelen in conflicten en staan werknemers zo nodig ook juridisch bij.

Zo'n vakbond is PUPW, de Palestijnse centrale van de petrochemische sector, aangesloten bij PGFTU en

partner van **fos**. In deze relatief nieuwe sector werken volgens Palestijnse statistieken 21.540 mensen. De syndicalisatiegraad is laag. Het is voor PUPW een uitdaging om deze mensen te bereiken en te organiseren met zeer beperkte middelen. Via bedrijfsbezoeken onderhouden ze contacten met werknemers. Deze bezoeken bevorderen de interne democratie en inspraak van de leden. Het is voor werknemers ook een aanmoediging om zich aan te sluiten bij een vakbond.

Belgische werknemers solidair

Een georganiseerde strijd voor fundamentele rechten en vrijheden is broodnodig. Samen met andere sociale bewegingen oefent de vakbeweging druk uit democratisering in Palestina. Waardig werk, uitvoering van de arbeidswetgeving en een stelsel van sociale bescherming dat rechtvaardigheid en gelijkheid garandeert, is wat ze willen. Dit zal de Palestijnen sterker maken om als volk verder te strijden voor een vrij en onafhankelijk Palestina.

In die strijd komt internationale solidariteit zeker te pas. **fos** steunt de syndicale krachten die werken aan de uitbouw van een representatieve vakbeweging. En op initiatief van de Algemene Centrale keurde het federaal congres van het ABVV in 2010 een motie goed over de Israëlische vakbond Histadrut. De motie stelt dat Histadrut de syndicale deontologie niet respecteert door Palestijnse arbeiders te discrimineren. En dat bijgevolg deze vakbond moet worden uitgesloten van het Internationaal Vakverbond zolang het zijn houding niet verandert. Zo tonen ook Belgische werknemers zich solidair.

Ali Selvi

➔ **ONTMOET ONZE PARTNERS UIT PALESTINA**
kijk snel op pag. 11!

We willen dat hij werk maakt van een Wereldgezondheidsfonds. Want gezondheid moet voor iedereen, waar ook ter wereld, betaalbaar en bereikbaar zijn.



■ Samen rond de tafel voor een heerlijke solidariteitsmaaltijd



■ Margarita Posada, woordvoester van de Burgeralliantie tegen de Privatisering van de Gezondheid in El Salvador, getuigt.



■ Op stap met actiekaarten op 1 mei in Gent en op het feest voor de 90^{ste} verjaardag van VIVA-SVV.

Geef de minister een stevige prik



Stuur hem vandaag nog een prikmail!

Gezondheid is een mensenrecht. Overal ter wereld moeten mensen kunnen genieten van betaalbare en degelijke gezondheidszorg. Zorg dat de Belgische overheid er dringend werk van maakt. Surf naar www.prikvoorgezondheid.be en stuur de minister van Ontwikkelingssamenwerking vandaag nog een krachtig signaal.



'Recht op Gezondheid Wereldwijd' is een campagne van fos i.s.m. Bond Moyson, De Voorzorg, Socialistische Mutualiteiten, sp.a en Vlaams ABVV.

